

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 17429 / 03 JUN 2024

Domnului Marian Enache,
Președintele Curții Constituționale,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 5187 / 03 JUN 2024

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 58 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „în condiții de handicap”.

Vă asigur, Domnule Președinte, de înalta mea considerație,

Avocatul Poporului,

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului formulează prezenta

EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra dispozițiilor art. 58 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „în condiții de handicap”

Dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „în condiții de handicap”, sunt constituționale prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5), art. 50 și art. 147 alin. (4) din Constituție, doar în măsura în care sintagma „în condiții de handicap” se referă la data ivirii/dobândirii handicapului (afecțiunii medicale invalidante), iar nu la data emiterii certificatului de încadrare în grad de handicap, din perspectiva următoarelor:

MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

Potrivit dispozițiilor art. 58 din Legea nr. 263/2010, astfel cum au fost modificate prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2021**¹, „Persoanele care au realizat un stagiu de cotizare în condiții de handicap beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare și a stagiilor complete de cotizare prevăzute în anexa nr. 5, după cum urmează: a) cu 15 ani, în situația asiguraților cu handicap grav, dacă au realizat, **în condiții de handicap grav**, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare; b) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap accentuat, dacă au realizat, **în condiții de handicap accentuat**, cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare; c) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap mediu, dacă au realizat, **în condiții de handicap mediu**, stagiul complet de cotizare”.

¹ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2021 pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

I. Aspecte introductive

Potrivit formei anterioare a **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, „**Persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat** beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 5, în funcție de gradul de handicap, după cum urmează: a) cu 15 ani, în situația asiguraților cu handicap grav, dacă au realizat, **în condițiile handicapului preexistent calității de asigurat**, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare; b) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap accentuat, dacă au realizat, **în condițiile handicapului preexistent calității de asigurat**, cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare; c) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap mediu, dacă au realizat, **în condițiile handicapului preexistent calității de asigurat**, stagiul complet de cotizare”.

În urma controlului de constituționalitate realizat de Curtea Constituțională, prin **Decizia nr. 632/2018**, s-a constatat că sintagma „preexistent calității de asigurat” cuprinsă în **art. 58 din Legea nr. 263/2010** privind sistemul unitar de pensii publice este **neconstituțională**.

În motivarea acestei soluții s-a precizat că „în urma constatării neconstituționalității sintagmei **preexistent calității de asigurat**, dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010 vor fi interpretate în sensul că beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare, precum și a stagiilor de cotizare și persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap **dobândit** ulterior dobândirii calității de asigurat, **fără a fi însă afectat dreptul persoanelor care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat**. Această din urmă categorie de persoane va continua, prin urmare, să beneficieze de dreptul prevăzut de dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010, în aceleași condiții în care s-a bucurat de el înainte ca prezenta decizie să își producă efectele”.

Ca urmare a acestei decizii, Guvernul a apreciat că este necesară modificarea dispozițiilor **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, fiind adoptată, în acest sens, **Ordonanța de urgență nr. 94/2021**, iar în *Preambul*, legiuitorul delegat justifică modificarea prin faptul că „*Decizia Curții Constituționale a României nr. 632/2018 produce efecte atât asupra înscrierilor noi la pensie, cât și asupra drepturilor de pensie aflate în plată, în cazul persoanelor care fac dovada îndeplinirii noilor condiții de acordare a pensiei, și se impune modificarea art. 58 și art. 76 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, prin eliminarea expresă a sintagmei declarate neconstituțională, pentru a fi preîntâmpinate efectele negative generate de interpretări neunitare în ceea ce privește stabilirea stagiului de cotizare, în raport cu gradul de handicap, la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare”.*

În realitate, efectele juridice ale Deciziei nr. 632/2018 constau în aceea că dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010 urmau să fie interpretate în sensul că beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare și a stagiilor de cotizare **toate persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap**, indiferent de momentul dobândirii calității de asigurat.

Având ca punct de plecare aceste aspecte și pentru că, în vederea pronunțării unei decizii interpretative de către Curtea Constituțională, Avocatul Poporului este ținut să dovedească împrejurarea că textul legal criticat a generat, la nivelul subiectelor de drept chemate să aplice legea, o interpretare și aplicare sistematică neconstituțională, au fost efectuate o serie de verificări și demersuri din care au rezultat următoarele:

A. După pronunțarea Deciziei nr. 632/2018 a Curții Constituționale, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități a emis Instrucțiunea nr. 3 din 13 noiembrie 2019 privind aplicarea prevederilor art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de

pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, iar potrivit **art. 1 alin. (5)** «*Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap emite certificat de încadrare în grad de handicap cu respectarea alin. (4), destinat deschiderii drepturilor de pensie pentru limită de vârstă, și procedează după cum urmează: a) la punctul I, bifează cu X căsuța corespunzătoare gradului de handicap; b) la punctul III, completează data dobândirii handicapului, precum și documentul; c) la punctul IV, bifează cu X căsuța corespunzătoare termenului permanent de valabilitate; d) marchează cu X căsuța corespunzătoare mențiunii: „Prezentul certificat este eliberat în vederea aplicării prevederilor art. 58 și art. 59 din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare”, și taie mențiunea „art. 59”*».

Ulterior adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2021 prin care a fost modificat **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, Comisia Superioară de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap, din cadrul Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptii, a emis către Comisia Superioară de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap anumite mențiuni referitoare la **Instrucțiunea Metodologică nr. 2/16.12.2021**, în care se precizează că «*Referitor la obligația pe care o are Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap în raport cu prevederile menționate la art. 87 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 448/2006² coroborate cu cele menționate în Legea nr. 263/2010, acestea sunt următoarele: emiterea unui certificat de încadrare în grad de handicap în condițiile legii, destinat deschiderii drepturilor de pensie, certificat care va conține obligatoriu următoarele elemente: a) data dobândirii handicapului; b) gradul de handicap; c) mențiunea că persoana este nerevizibilă, prin valabilitatea permanentă a certificatului; d) mențiunea că certificatul a fost emis pentru aplicarea art. 58 sau 59 din lege*».

În același document, Comisia Superioară de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap interpretează sintagma „*în condiții de handicap*” din **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, stabilind că „*în contextul Legii nr. 448/2006 se referă doar la perioada în care persoana are certificat de încadrare în grad de handicap, documentul care trebuie menționat la rubrica data ivirii/dobândirii handicapului (punctul III din certificatul de încadrare în grad de handicap), este primul certificat de încadrare a persoanei*”.

În temeiul noilor dispoziții ale **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, astfel cum a fost modificat prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2021**, Comisia Superioară de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap apreciază că *data apariției sau dobândirii handicapului este data eliberării primului certificat de handicap*, chiar dacă în unele certificate de încadrare în grad de handicap anterioare scrie „*data ivirii handicapului – boală congenitală*”.

În această logică, persoanele care au realizat un anumit stagiul de cotizare în condiții de handicap pentru a beneficia de pensia pentru limită de vârstă reglementată de **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, ar trebui să-și continue activitatea, deoarece **data dobândirii handicapului ar fi data eliberării primului certificat de handicap**, chiar dacă afecțiunea ar fi congenitală. Or, în decizia sa, Curtea Constituțională a statuat faptul că „*beneficiul prevăzut de art. 58 din Legea nr. 263/2010 trebuie să se extindă și asupra persoanelor care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap ulterior calității de asigurat*”, iar „*la verificarea îndeplinirii condiției realizării stagiului complet de cotizare, potrivit diferențierilor operate în prevederile art. 58 lit. a), b) și c) din Legea nr. 263/2010, vor fi luate în calcul doar*

² Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

stagiile realizate după data dobândirii handicapului, nu și stagiile realizate anterior datei dobândirii handicapului”³.

B. În privința demersurilor întreprinse, pentru a constata împrejurarea că art. 58 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „în condiții de handicap”, a generat, la nivelul autorităților publice cu atribuții în materie chemate să aplice legea, o interpretare și aplicare neconstituțională, Avocatul Poporului a primit următoarele răspunsuri:

- **Autoritatea Națională pentru Protecția Persoanelor cu Dizabilități** afirmă că „sintagma în condiții de handicap face referire la perioada în care afecțiunea persoanei a fost certificată ca handicap (persoana în care persoana a fost încadrată în grad de handicap, de la prima încadrare în grad de handicap până în prezent)”. De asemenea, se mai arată că pentru a constata/verifica îndeplinirea condițiilor menționate la art. 58 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv **realizarea unui stagiu de cotizare în condiții de handicap, funcționarul Casei de pensii nu o poate face altfel decât prin solicitarea certificatelor de încadrare în grad de handicap, neexistând alternativă la această situație.**

Prin răspunsul formulat, este evident că autoritatea sesizată nesocotește **Decizia nr. 632/2018** a Curții Constituționale, context în care **Avocatul Poporului a formulat Recomandarea nr. 116 din 4 august 2023 către Președintele Comisiei Superioare de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap.**

Astfel, s-a solicitat Președintelui Comisiei Superioare de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap ca, în exercitarea atribuțiilor legale în vigoare, să dispună măsurile legale în vederea modificării dispozițiilor cuprinse în instrucțiunile emise, prin care s-a stabilit că sintagma „în condiții de handicap” din art. 58 din Legea nr. 263/2010, „în contextul Legii nr. 448/2006 se referă doar la perioada în care persoana are certificat de încadrare în grad de handicap, documentul care trebuie menționat la rubrica data ivirii/dobândirii handicapului (punctul III din certificatul de încadrare în grad de handicap), **este primul certificat de încadrare a persoanei**”, în sensul că la punctul III din certificatul de încadrare în grad de handicap să fie înscrisă data dobândirii handicapului, și anume data apariției afecțiunii medicale.

- **Cu referire la Recomandarea nr. 116 din 4 august 2023, Avocatul Poporului a primit răspuns de la Autoritatea Națională pentru Protecția Persoanelor cu Dizabilități, fiind reiterat faptul că sintagma „în condiții de handicap” face referire la perioada în care afecțiunea persoanei a fost certificată ca handicap (perioada în care persoana a fost încadrată în grad de handicap, de la prima încadrare în grad de handicap până în prezent).**

C. În data de 14 martie 2024 a fost emis Ordinul nr. 8872/2024 privind aprobarea modelului de adeverință în vederea certificării perioadelor de încadrare în grad de handicap, necesare aplicării prevederilor art. 58 și 59 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.

În prezent, condiția de handicap prevăzută la art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, va fi demonstrată prin depunerea la casele teritoriale de pensii a unei adeverințe eliberate de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene/locale ale sectoarelor municipiului București, prin serviciile de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap.

³ Decizia nr. 632/2018

În concret, modelul de adeverință pentru aplicarea prevederilor **art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, face referire la „*perioada de timp în care persoana a fost încadrată în gradul de handicap*”, în acest sens fiind menționate documentele care atestă încadrarea în grad de handicap în ordinea cronologică a emiterii lor, începând cu primul document emis.

Remarcăm faptul că la baza emiterii acestui ordin au stat și dispozițiile **art. 43 și art. 44 din Hotărârea Guvernului nr. 257/2011** pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, care fac referire la „*data dobândirii handicapului*”, noțiune utilizată și de Curtea Constituțională în **Decizia nr. 632/2018**, nicidecum la „*documente care atestă încadrarea în grad de handicap*”.

În contextul astfel configurat, lipsa de claritate a dispozițiilor **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „*în condiții de handicap*”, a condus, în practică, la interpretări contrare **Deciziei nr. 632/2018 a Curții Constituționale**.

Astfel că, raportând considerentele de principiu dezvoltate în **Decizia nr. 632/2018**, la cele constatate ca urmare a verificărilor și demersurilor întreprinse de Avocatul Poporului și având în vedere faptul că sintagma „*în condiții de handicap*”, cuprinsă în **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, este interpretată și aplicată cu nerespectarea exigențelor constituționale statuate în prevederile **art. 1 alin. (5)**, **art. 50** și **art. 147 alin. (4)** din Constituție, Avocatul Poporului solicită Curții Constituționale pronunțarea unei decizii interpretative, pentru motivele de neconstituționalitate ce vor fi dezvoltate mai jos.

II. Critici de neconstituționalitate

1. Nesocotirea prevederilor **art. 1 alin. (5) din Constituție** – claritatea și previzibilitatea normelor legale

Chiar dacă textul legal criticat nu conține în sine un viciu de neconstituționalitate, interpretarea și aplicarea sa de către autoritățile publice cu atribuții în materie, așa cum am demonstrat mai sus, au fost realizate cu încălcarea normelor constituționale, context în care se impune **pronunțarea unei decizii interpretative**, ceea ce implică un necesar proces de interpretare a normei examinate. În raport cu această practică a autorităților, Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că deturnarea reglementărilor legale de la scopul lor legitim, printr-o sistematică interpretare și aplicare eronată a acestora de către instanțele judecătorești sau de către celelalte subiecte chemate să aplice dispozițiile de lege, poate determina neconstituționalitatea acelei reglementări.

Or, interpretarea și modul de aplicare a dispozițiilor **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „*în condiții de handicap*”, conduc, în privința beneficiarilor legii, la o soluție legislativă caracterizată de potențialul determinării unor situații juridice de inechitate, în totală contradicție cu scopul edictării normei legale.

Prin **Decizia nr. 1092/2012**, Curtea Constituțională a statuat că, „*în cazul în care un text legal poate genera interpretări diferite, este obligată să intervină ori de câte ori acele interpretări generează încălcări ale prevederilor Legii fundamentale. Constituția reprezintă cadrul și măsura în care legiuitorul și celelalte autorități pot acționa; astfel, și interpretările care se pot aduce normei juridice trebuie să țină cont de această exigență de ordin constituțional cuprinsă chiar în*

art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, potrivit căruia în România respectarea Constituției și a supremației sale este obligatorie”.

Legat de aceste aspecte, în urma unor critici de neconstituționalitate formulate cu privire la diferite dispoziții legale din perspectiva modului de interpretare a acestora de către destinatarii normelor, în trecut, instanța de contencios constituțional a pronunțat decizii interpretative prin care, păstrând textul legal în fondul activ al dreptului, a sancționat interpretarea care a dat valențe de neconstituționalitate acestuia, stabilind interpretarea care face textul legal compatibil cu dispozițiile Legii fundamentale (**Decizia nr. 536/2011**, **Decizia nr. 766/2011** sau **Decizia nr. 841/2015**).

În opinia noastră, problema relevată din parcurgerea celor enunțate mai sus are legătură cu modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „*în condiții de handicap*”, care nu poate fi constituțională decât dacă este interpretată în sensul în care face referire la perioada în care o persoană a fost încadrată în muncă după data dobândirii/ivirii/apariției handicapului, indiferent de data eliberării primului certificat de încadrare în grad de handicap.

Data dobândirii/ivirii/apariției handicapului este importantă mai ales pentru persoanele care suferă de un handicap congenital, dar care au ales să solicite autorităților competente eliberarea unui certificat de încadrare în grad de handicap la câțiva ani de la momentul angajării.

Este evident că momentul dobândirii/ivirii/apariției handicapului a fost avut în vedere atât de către legiuitorul primar, cât și de către Guvern, dacă analizăm atât dispozițiile Metodologiei privind organizarea și funcționarea comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 430/2008, cât și dispozițiile art. 43 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, prin Hotărârea de Guvern nr. 257/2011.

Potrivit Anexei nr. 1 din Metodologia privind organizarea și funcționarea comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap eliberează certificatul de încadrare în grad de handicap, iar la pct. III din certificat, la data dobândirii handicapului, se completează, respectiv se marchează cu X, numai pentru persoanele care solicită pensionarea în temeiul art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 43 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, prin Hotărârea de Guvern nr. 257/2011, „(1) Reducerea prevăzută la art. 58 din lege se aplică persoanelor cu handicap care, la data solicitării pensiei, fac dovada acestui statut cu **certificatul de încadrare în grad de handicap**, emis în condițiile legii; (2) În vederea aplicării art. 58 din lege, **certificatul de încadrare în grad de handicap va conține obligatoriu: a) data dobândirii handicapului; b) gradul de handicap; c) mențiunea că persoana este nerevizibilă; d) mențiunea că certificatul a fost emis pentru aplicarea art. 58 din lege.** (3) Reducerea prevăzută la alin. (1) se face numai în condițiile handicapului preexistent calității de asigurat. (4) Schimbarea ulterioară înscrierii la pensie a gradului de handicap nu afectează drepturile de pensie acordate, cu excepția cazului în care certificatul de încadrare în grad de handicap a fost anulat, în condițiile legii”.

Cu toate acestea, așa cum remarcam mai sus, președintele Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități și președintele Casei Naționale de Pensii Publice au emis **Ordinul nr. 8872/2004** prin care au înlocuit documentul prin care se face dovada condiției de handicap prevăzută la art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările

ulterioare. Dacă înainte de acest ordin dovada trebuia făcută prin certificatul de încadrare în grad de handicap, care trebuia să conțină în mod obligatoriu data dobândirii handicapului, în prezent, condiția de handicap prevăzută la art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, va fi demonstrată prin depunerea la casele teritoriale de pensii a unei adeverințe eliberate în condițiile stabilite în ordin, care face referire la „*perioada de timp în care persoana a fost încadrată în gradul de handicap*”, în acest sens fiind menționate documentele care atestă încadrarea în grad de handicap în ordinea cronologică a emiterii lor, începând cu primul document emis.

În contextul astfel configurat, este evident că sintagma „*în condiții de handicap*” din **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, prin raportare la dispozițiile **art. 43 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010** și la **considerentele Deciziei nr. 632/2018** nu stabilește că data dobândirii handicapului este data eliberării certificatului de încadrare în grad de handicap.

În aceste condiții, este absurd a se reține că data ivirii handicapului ar fi data emiterii primului certificat de încadrare în grad de handicap, întrucât dacă legiuitorul ar fi avut această intenție ar fi operat cu o astfel de noțiune, și nicidecum cu noțiunea „*data dobândirii handicapului*”.

Pentru aplicarea normelor legale în materia acordării dreptului la pensie, data de debut, data dobândirii/ivirii/apariției unui handicap nu se identifică cu data emiterii primului certificat de handicap, mai ales că dispozițiile **art. 58 și art. 59 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, se referă explicit la existența unor „*condiții de handicap*” și la *starea de nevăzător* pentru a fi aplicabile, și nicidecum la existența unui certificat de încadrare în grad de handicap.

Precizăm că, în realitate, **Ordinul nr. 8872/2004 nu normativizează** nici voința legiuitorului primar și nici pe cea a legiuitorului delegat, deoarece dacă Parlamentul sau Guvernul ar fi intenționat ca sintagma „*condiții de handicap*” să țină cont doar de perioada în care handicapul este demonstrat printr-un act administrativ, ar fi prevăzut *expressis verbis* acest lucru. Or, în lipsa unei norme legale primare exprese, autoritățile publice nu pot aduce interpretări contrare normelor constituționale.

Spre exemplu, în materie fiscală, legiuitorul a stabilit prin dispozițiile **art. 456 alin. (6¹) din Codul fiscal** că „*Prin excepție de la prevederile alin. (6), scutirea de la plata impozitului/taxei pe clădiri, stabilită conform alin. (1) lit. t) în cazul persoanelor cu handicap temporar, care dețin un certificat de handicap revizibil, se acordă începând cu data emiterii noului certificat de handicap, cu condiția ca acesta să aibă continuitate și să fie deus la organul fiscal local în termen de 45 de zile*”, fiind recunoscut ca document justificativ în baza căruia se obțin reducerile sau scutirile de la anumite taxe și impozite **certificatul de handicap**.

În materia acordării drepturilor la pensie, însă, din interpretarea impusă în prezent rezultă că o persoană dobândește handicapul chiar în fața comisiei de examinare, din moment ce pentru obținerea dreptului la pensie a persoanelor cu handicap se înlocuiește **data dobândirii handicapului** cu **certificat/decizie de încadrare în grad de handicap**, fiind indicate documentele care atestă încadrarea în grad de handicap în ordinea cronologică a emiterii lor, începând cu primul document emis.

Este evident că efectele lipsei de claritate și previzibilitate a dispozițiilor **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „*în condiții de handicap*”, au fost interpretarea și aplicarea restrictivă și în afara cerințelor constituționale a normelor legale criticate realizate de către autoritățile publice cu atribuții în materie. Context în

care, deși afecțiunea de care ar suferi o persoană încadrată în muncă poate fi congenitală, autoritățile publice competente consideră că data dobândirii handicapului ar fi data eliberării primului certificat de handicap.

Trebuie să avem în vedere că „o dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă și să instituie norme clare, previzibile și accesibile a căror aplicare să nu permită arbitrariul sau abuzul și că norma juridică trebuie să reglementeze în mod unitar, uniform și să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi” (a se vedea Decizia nr. 637/2015, paragraful 34).

Cerința de **claritate a legii** vizează caracterul neechivoc al obiectului reglementării, cea de **precizie** se referă la exactitatea soluției legislative alese și a limbajului folosit, în timp ce **previzibilitatea** legii privește scopul și consecințele pe care le antrenează (Decizia nr. 732/2018 a Curții Constituționale). Or, în prezenta speță, **toate elementele expuse, fiind pline de ambiguitate, lipsesc de previzibilitate și claritate normele criticate din moment ce autoritățile publice competente au decuplat sintagma „în condiții de handicap” de data dobândirii/ivirii/apariției handicapului și condiționarea acestei date, a dobândirii handicapului, de obținerea certificatului de încadrare în grad de handicap.**

Este adevărat că un act normativ nu poate fi exhaustiv în descrierea unei anumite sintagme, însă, în opinia noastră, un text de lege trebui să conducă la înțelegerea clară a conținutului normei juridice de către destinatarul acesteia. În general, înțelesul normelor juridice, în lipsa unor definiții din partea legiuitorului, cum este cazul sintagmei „*condiții de handicap*”, poate fi dedus pe cale de interpretare a legii, sensul său fiind determinat prin raportare la înțelesul comun al cuvintelor ce compun normele legale. Însă, nu se poate admite ca prin intermediul unor acte juridic infralegale (instrucțiuni, ordine) să se schimbe sensul unui norme legale într-o manieră neconstituțională.

Acest aspect rezultă în mod indubitabil din prevederile **art. 3 și art. 77 din Legea nr. 24/2000** privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, potrivit căroră „*Normele de tehnică legislativă se aplică, în mod corespunzător, și la elaborarea și adoptarea proiectelor de ordine, instrucțiuni și de alte acte normative emise de conducătorii organelor administrației publice centrale de specialitate, precum și la elaborarea și adoptarea actelor cu caracter normativ emise de autoritățile administrației publice locale*”, și respectiv „*Ordinele cu caracter normativ, instrucțiunile și alte asemenea acte ale conducătorilor ministerelor și ai celorlalte organe ale administrației publice centrale de specialitate sau ale autorităților administrative autonome se emit numai pe baza și în executarea legilor, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului*”.

Ca atare, instrucțiunile, ordinele trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise, în speță **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, neputând conține soluții care să contravină prevederilor acestora.

Date fiind coordonatele constituționale invocate și având în vedere importanța de rang constituțional a domeniilor reglementate – dreptul la pensie și protecția persoanelor cu handicap – considerăm că se impune pronunțarea unei decizii interpretative care să stabilească că semnificația sintagmei „*în condiții de handicap*” este, de fapt, perioada în care persoana suferă în mod efectiv de un handicap, chiar dacă acesta nu este constatat printr-un certificat de încadrare în grad de handicap, iar **data dobândirii handicapului este, în fapt, dată apariției afecțiunii medicale.**

2. Nesocotirea prevederilor art. 50 și art. 147 alin. (4) din Constituție – protecția persoanelor cu handicap, precum și obligativitatea deciziilor Curții Constituționale

Pentru început, este necesar a face diferența și între cele două acte normative, și anume **Legea nr. 448/2006** și **Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, din

perspectiva materiei reglementate de cele două legi, dar și a drepturilor ce pot fi valorificate în temeiul fiecăreia.

Sistemul de protecție specială a persoanelor cu handicap din România a fost instituit după anul 1989, având la bază adoptarea de către Guvernul României a **Hotărârii nr. 1100/1990** privind înființarea Secretariatului de Stat pentru Handicapați. Legislația care a fost adoptată ulterior a reglementat aspecte esențiale privind protecția persoanelor cu handicap, subliniind că acestea se bucură de o protecție specială, iar statul are responsabilitatea de a implementa o politică națională cuprinzătoare în domenii precum prevenirea, tratamentul, readaptarea, învățământul, instruirea și integrarea socială a handicapaților, respectând drepturile și îndatoririle părinților și tutorilor.

De altfel, chiar și în jurisprudența recentă a Curții Constituționale se arată că *«puterea constituantă a impus statului să ofere un tratament special persoanelor cu handicap prin raportare la toți titularii drepturilor și libertăților fundamentale. Astfel, potrivit art. 50 teza întâi din Constituție, „Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială”»* (**Decizia nr. 388/2022**).

Prin adoptarea **Legii nr. 53/1992** privind protecția specială a persoanelor handicapate, la **art. 1 alin. (2)** s-a stabilit că *încadrarea într-o categorie de persoane handicapate care necesită protecție specială se face prin certificat emis de comisiile de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă de pe lângă cabinetele de expertiza medicală și recuperare a capacității de muncă ce funcționează în cadrul policlinicilor teritoriale, pentru adulți, și de către comisiile de diagnostic și triaj județene și ale sectoarelor municipiului București, pentru copii. Respingerea cererii de încadrare într-o categorie de persoane handicapate se face prin certificat emis în aceleași condiții.*

Similar, **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/1999** privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, aprobată prin **Legea nr. 519/2002** pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, stabilește că *măsurile de protecție specială se aplică pe baza încadrării în categorii de persoane cu handicap, în raport cu gradul de handicap, stabilit în urma evaluării efectuate de către comisiile de expertiză medicală a persoanelor cu handicap pentru adulți, potrivit criteriilor stabilite prin ordin al ministrului sănătății și familiei.* Importanța acestei reglementări este evidentă și în contextul în care, până la data de 29 iunie 1999, nu funcționau comisii de expertiză medicală pentru persoanele cu handicap din subordinea Secretariatului de Stat pentru Persoane cu Handicap.

Astfel, prin **art. 78 din Legea nr. 448/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-au reiterat dispozițiile referitoare la reglementarea certificatului de încadrare în grad de handicap: *„Persoanele cu handicap pot fi încadrate în muncă conform pregătirii lor profesionale și capacității de muncă, atestate prin certificatul de încadrare în grad de handicap, emis de comisiile de evaluare de la nivel județean sau al sectoarelor municipiului București”.* Potrivit **art. 85 alin. (3) din același act normativ**, *încadrarea în grad și tip de handicap a adulților cu handicap se face de comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap⁴, denumită în continuare comisie de evaluare.*

⁴ Într-un context istoric, arătăm că, prin **Legea nr. 239/2003** pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 14/2003 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap s-a reorganizat Secretariatul de Stat ca Autoritate Națională pentru Persoane cu Handicap (ANPH) și, în 2010, Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap a fost preluată ca Direcție de specialitate în cadrul Ministerului Muncii. În 2014, a fost înființată Autoritatea Națională pentru Persoane cu Dizabilități prin **Ordonanța Guvernului nr. 14/2003** privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, aprobată cu modificări și completări prin **Legea nr. 239/2003**, cu modificările și completările ulterioare, ce a fost, subsecvent, reorganizată ca Autoritate Națională pentru Persoane cu Dizabilități, Copii și Adopții (ANPDCA) prin **Ordonanța de Guvern nr. 68/2019**, aprobată prin **Legea**

În acest punct al analizei, poate fi sesizat că, abia în anul 1992, a fost introdusă reglementarea necesității obținerii unui certificat de încadrare într-un grad de handicap, având natura juridică de act administrativ generator de drepturi. Prin urmare, trebuie acordată o atenție deosebită interpretării corecte a expresiei „data ivirii handicapului” și a sintagmei „în condiții de handicap” mai ales în cazul unei afecțiuni congenitale. O abordare restrânsă, cum este cea din prezent (stabilită prin **Ordinul nr. 8872/2024** privind aprobarea modelului de adeverință în vederea certificării perioadelor de încadrare în grad de handicap, necesare aplicării prevederilor art. 58 și 59 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice), ce stabilește că data apariției handicapului congenital este data solicitării certificatului de încadrare în grad de handicap, creează o interpretare contrară exigențelor constituționale impuse de prevederile **art. 50 din Legea fundamentală**.

Trebuie remarcat faptul că **apariția afecțiunii congenitale handicapante**, de care pot suferi anumite persoane ce au ajuns în prezent la data pensionării, **a avut loc anterior intrării în vigoare a actelor normative aplicabile în prezent**. Or, legislația actuală a reglementat o abordare restrictivă prin raportare la actele normative primare, în sensul că, adeverințele eliberate în vederea valorificării perioadei în care persoanele au muncit „în condiții de handicap” nu fac referire la **data apariției handicapului**, ci la „perioada de timp în care persoana a fost încadrată în gradul de handicap”, în acest sens fiind menționate documentele care atestă încadrarea în grad de handicap în ordinea cronologică a emiterii lor, începând cu primul document emis.

Se poate observa că prin această interpretare și aplicare se ajunge la restrângerea nejustificată a exercițiului dreptului la pensie în cazul persoanelor cu handicap congenital, și nu numai, dacă avem în vedere că anumite persoane au solicitat eliberarea certificatelor de încadrare în grad de handicap după ce au fost încadrate în muncă.

Mai mult, potrivit **art. 85 alin. (10) din Legea nr. 448/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „*criteriile medicopsihosociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad și tip de handicap sunt aprobate prin ordin comun al ministrului muncii, familiei și protecției sociale și al ministrului sănătății*”.

Ca atare, examinând **Criteriile din 31 august 2007** medico-psiho-sociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap, aprobate prin Ordinul nr. 762/1992/2007⁵, observăm că, în funcție de criteriul legat de vârsta de debut a afecțiunii generatoare de handicap, legiuitorul realizează **o distincție clară între categoriile de persoane cu handicap congenital ori contractat precoce (în copilărie sau adolescență), cu handicap dobândit pe parcursul vieții, precum și cele menționate expres de lege**, sens în care cităm câteva exemple: „Surditate congenitală sau dobândită”, „*C. debut înainte de vârsta de 18 ani.*”, „*Toate afecțiunile cronice renale, congenitale sau dobândite, de etiologie multiplă, cu afectare primară sau secundară renală, localizate la ambii rinichi sau într-unul singur, în caz de rinichi unic congenital sau dobândit.*”, „Afecțiuni osteo-articulare congenitale sau contractate precoce”, „*Hemofilia A și B, boală congenitală*”, „*a) amputații congenitale, contractate precoce (copilărie-adolescență), unilateral sau bilateral, de membru inferior sau superior, indiferent de nivel, dezarticulație membru pelvin, dezarticulație membru toracal, protezabile, neprotezabile sau greu protezabile.* b) *amputații de membru superior sau inferior, unilateral sau bilateral (protezabile, neprotezabile, greu protezabile, neprotezabile), indiferent de vârstă și statut.*”, „*psihoze grefate pe o întârziere*”

nr.77/2020. În final, prin Hotărârea de Guvern nr. 234/2022 a fost înființată Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD).

⁵ Publicat în Monitorul Oficial nr. 885 din 27 decembrie 2007.

mentală, indiferent de gradul acesteia și de vârsta solicitantului”, „Persoanele dependente de oxigenoterapie de lungă durată, a cărei durată de administrare cotidiană este de minimum 15 ore pe zi, indiferent de vârsta de debut a afecțiunii”.

Prin urmare, sintagma „după caz, data ivirii handicapului” cuprinsă în **art. 87 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 448/2006**, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care handicapul nu este prezent la naștere (congenital), ci este dobândit ulterior, comisia de evaluare are atribuția de a stabili data apariției handicapului, **conform criteriilor privind debutul afecțiunii generatoare de handicap**.

De asemenea, raportându-ne la definiția handicapului congenital⁶, care indică faptul că acesta este prezent de la naștere sau a fost identificat în timpul copilăriei, data ivirii handicapului ar trebui să fie considerată data la care a avut loc evenimentul medical sau diagnosticul inițial ce a atestat prezența handicapului congenital. Aceasta reflectă natura cronică și preexistentă a handicapului congenital și trebuie să fie distinctă de data emiterii primului certificat de încadrare în grad de handicap.

Normele juridice indicate fac o distincție clară între handicapul congenital și handicapul dobândit. Persoanele cu handicap congenital au suferit de la naștere sau din copilărie de această condiție, în timp ce persoanele cu handicap dobândit au dezvoltat condiția, ulterior, pe parcursul vieții. Prin urmare, data ivirii/dobândirii handicapului ar trebui să fie în conformitate cu această distincție și să reflecte momentul în care handicapul a fost prezent în viața persoanei, nicidecum data la care acesta a fost atestat printr-un act administrativ, și anume certificat de încadrare în grad de handicap.

Din prisma celor enunțate, apare ca evident faptul că actul medical prin care se constată afecțiunea congenitală sau afecțiunea dobândită în timpul vieții nu se confundă cu certificatul de încadrare în grad de handicap, iar dispozițiile **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „*în condiții de handicap*” au în vedere perioada în care o persoană încadrată în muncă are un handicap, o afecțiune medicală. De altfel, chiar Curtea Constituțională face referire în **Decizia nr. 632/2018** la „*persoane care au dobândit handicapul în timp ce erau încadrate în muncă*”.

De asemenea, în aceeași decizie s-a statuat că „*Ceea ce diferențiază cele două categorii de persoane, respectiv momentul dobândirii handicapului, prin raportare la data la care persoana cu handicap a devenit asigurat în sistemul de asigurări sociale de stat, nu este un element decisiv care, având în vedere scopul urmărit de legiuitor, respectiv acordarea unui beneficiu în materia pensiei pentru limită de vârstă, să anuleze trăsătura comună a celor două categorii de persoane. Or, în condițiile în care obiectivul urmărit de legiuitor constă în compensarea condiției de handicap prin acordarea în condiții avantajoase a pensiei pentru limită de vârstă, împrejurarea că unele persoane cu handicap au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat, în vreme ce alte persoane cu handicap au realizat un stagiul de cotizare ulterior calității de asigurat nu constituie o justificare obiectivă și rezonabilă a diferenței de tratament juridic pe care legiuitorul o instituie. Prin urmare, Curtea conchide că acest criteriu nu este unul rezonabil, ci, dimpotrivă, arbitrar*”.

⁶ Definiția cuvântului „*congenital*” regăsită în Dicționarul Explicativ al Limbii Române arată că prin congenital se înțelege „*are există în momentul nașterii; din naștere*”. Cu privire la sensul termenului „*dobândit*”, în Micul dicționar academic, ediția a II-a, Academia Română, Institutul de Lingvistică, Ed. Univers Enciclopedic, 2010, au fost identificate următoarele accepțiuni: dobândit. 1. Obținut prin muncă. 2. Câștigat (3). 3. Găsit. 4. Stăpănit. 5. Moștenit. 6. Arras Cf dobândi (6). 7. Primit în dar. 8. Obținut. 9. Îmboalnavit. 10. (Reg) Posedar Cf dobândi (14). 11. Cucerit (2). 12. Biruit (1). 13. Prins. 14. (Pop) Căpătuir (1-2).

Pe de altă parte, **Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, are ca obiect de reglementare sistemul public de pensii, care se organizează și funcționează pe baza unor principii.

Facem din nou trimitere, și în această privință, la **Decizia nr. 632/2018**, când Curtea Constituțională a mai statuat că *«în urma constatării neconstituționalității sintagmei „preexistent calității de asigurat”, dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010 vor fi interpretate în sensul că beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare, precum și a stagiilor de cotizare și persoanele care au realizat un stagiu de cotizare în condiții de handicap dobândit ulterior dobândirii calității de asigurat, fără a fi însă afectat dreptul persoanelor care au realizat un stagiu de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat. Această din urmă categorie de persoane va continua, prin urmare, să beneficieze de dreptul prevăzut de dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010, în aceleași condiții în care s-a bucurat de el înainte ca prezenta decizie să își producă efectele. Astfel, în concret, având în vedere dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii dispozițiile art. 58 din Legea nr. 263/2010 vor fi interpretate în sensul că beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare și a stagiilor de cotizare toate persoanele care au realizat un stagiu de cotizare în condiții de handicap, indiferent de momentul dobândirii calității de asigurat. Bineînțeles, la verificarea îndeplinirii condiției realizării stagiului complet de cotizare, potrivit diferențierilor operate în prevederile art. 58 lit. a), b) și c) din Legea nr. 263/2010, vor fi luate în calcul doar stagiile realizate după data dobândirii handicapului, nu și stagiile realizate anterior datei dobândirii handicapului».*

În realitate, instanța de contencios constituțional prin decizia precitată a urmărit ca beneficiul pensiei pentru limită de vârstă să fie extins și persoanelor care au dobândit handicapul ulterior calității de asigurat, și nu afectarea drepturilor persoanelor care au realizat deja stagii de cotizare în condițiile handicapului preexistent calității de asigurat, fără a condiționa data dobândirii handicapului de obținerea certificatului de handicap.

În aceeași logică, apreciem că **art. 58 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „în condiții de handicap”, a condus, în practică, la interpretări contrare Deciziei nr. 632/2018 a Curții Constituționale.**

Asupra efectelor unei decizii pronunțate de Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, aceasta statuează că *„în virtutea art. 147 alin. (4) din Constituție, de la data publicării lor în Monitorul Oficial al României, Partea I, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor. O decizie de admitere a unei excepții de neconstituționalitate se va aplica în privința raporturilor juridice ce urmează a se naște după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României - facta futura, precum și cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării acesteia - cauze pendinte, în care respectivele dispoziții sunt aplicabile, indiferent de invocarea excepției până la publicarea deciziei de admitere, precum și, în mod excepțional, acelor situații care au devenit facta praeterita - respectiv cauzelor în care a fost invocată excepția, indiferent dacă până la publicarea acesteia au fost soluționate în mod definitiv, cauze în care este incident motivul de revizuire prevăzut în art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă”* (pentru explicații pe larg, a se vedea paragrafele 48-51 din Decizia nr. 874 din 18 decembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 2 din 3 ianuarie 2019).

Trebuie, de asemenea, să avem în vedere și faptul că în privința efectelor deciziilor sale, Curtea Constituțională a statuat că „atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiecților de drept”.

„Considerentele din cuprinsul unei decizii sprijină dispozitivul acesteia, iar autoritatea de lucru judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrâng asupra tuturor considerentelor deciziei. Prin sintagma „considerente pe care dispozitivul deciziei Curții se sprijină” se înțelege ansamblul unitar de argumente, care, prezentate într-o succesiune logică, realizează raționamentul juridic pe care se întemeiază soluția pronunțată de Curte. Această structură este una unitară, coerentă, întregul ansamblu argumentativ constituind fundamentul concluziei finale, astfel încât nu poate fi acceptată teza potrivit căreia în conținutul unei decizii a Curții ar putea exista considerente independente de raționamentul juridic care converge la soluția pronunțată și implicit care nu ar împrumuta caracterul obligatoriu al dispozitivului actului jurisdicțional (a se vedea Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017, paragraful 52)».

„Întrucât toate considerentele din cuprinsul unei decizii sprijină dispozitivul acesteia, autoritatea de lucru judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrâng asupra tuturor considerentelor deciziei”.

În consecință, așa cum a statuat Curtea Constituțională și în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 1415/2009), **atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează să respecte întru totul atât considerentele, cât și dispozitivele acestora, mai exact, toate autoritățile publice sunt obligate să respecte deciziile și hotărârile Curții Constituționale.** În sensul celor expuse, a se vedea Decizia nr. 418/2022, Decizia nr. 415/2010 și Decizia nr. 1415/2009.

Motivat de acestea, instanța de contencios constituțional urmează să se pronunțe asupra dispozițiilor **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la sintagma „în condiții de handicap” în interpretarea pe care autoritățile publice implicate o conferă și să constate că acestea sunt constituționale doar în măsura în care sintagma ”în condiții de handicap” se referă la data ivirii/dobândirii handicapului (afecțiunii medicale invalidante), iar nu la data emiterii certificatului de încadrare în grad de handicap.

În contextul astfel configurat, având în vedere competența sa generală în privința protecției drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului apreciază că **argumentele de neconstituționalitate reținute justifică pronunțarea de către Curtea Constituțională a unei soluții de admitere a prezentei excepții de neconstituționalitate.**

Avocatul Poporului,

